

Turmezeyné Heller Erika - Balogh László: Zenei tehetséggondozás és képességfejlesztés
Kiadó: Kocka Kör és a Nyitrai Egyetem, 2009.,
Megrendelhető: Eötvös Kiadó, 1053., Budapest, Királyi Pál u 18.

A tehetségkutatás az elmúlt két évtizedben világszerte az érdeklődés középpontjába került. Egész sor olyan eredmény született, amely teljesen új alapokra helyezi a tehetséggondozás gyakorlati megvalósítását - iskolai és iskolán kívüli keretekben egyaránt. Magyarországon is megindultak a szisztematikus kutatások a rendszerváltást követően, ennek keretében a Debreceni Egyetem Pszichológiai Doktori Programjában egyik alprogram 1993. óta a tehetség-témakör. Közel húsz doktori disszertáció készült Balogh László témavezetésével, köztük Turmezeyné Heller Erika zenei tehetséggondozásra, képességfejlesztésre vonatkozó kutató munkájának összegzése. E könyv alapvetően Turmezeyné Heller Erika kutatásaira épül, Balogh László azokat a részeket írta, amelyek a tehetséggondozás általánosabb kiindulópontjait foglalják össze. A szerzők arra vállalkoztak e kötetben, hogy a zenei tehetséggondozásnak, képességfejlesztésnek az eddiginél is hatékonyabbá tételéhez foglalják össze a külföldi és hazai legújabb ismereteket, köztük a saját kutatási eredményeket, amelyek közvetlenül segíthetik a gyakorló pedagógusok és más szakemberek tevékenységét. Hat nagyobb fejezetre tagolódik a könyv, szisztematikusan feldolgozva a fejlesztő munkához szükséges minden aspektust.

- Az első fejezetben a tehetség korszerű értelmezéséhez kap információkat az olvasó: elsőként a legátfogóbb és világszerte elfogadott tehetségmodellek kerülnek itt bemutatásra, majd a tehetség fajtái és a tehetség általános jellemzői tekinthetők át ebben az összefoglalóban. Ezek adnak biztos alapot a könyv további fejezeteinek korrekt értelmezéséhez.
- A második fejezetben a zenei tehetség fogalma, összetevőinek bemutatása, a zenei tehetség azonosításának módszerei kerülnek terítékre. Ezek az információk közvetlenül felhasználhatók a gyakorlati fejlesztő munkában, hiszen fogódzókat adnak a zenében tehetséges gyerekek kereséséhez, korrekt azonosításához, amely a sikeres tehetséggondozásnak kritikus kiindulási pontja.
- A harmadik fejezetben a zenei tehetség és képességek fejlődését befolyásoló tényezők kerülnek kibontásra. Ennek során bemutatják a szerzők, hogy csak e tényezők kedvező együttes hatásaként várható el érdemi eredmény a tehetségek sikeres gondozásában. Ebben egyaránt jelentős szerepe van a szülői háznak, a kortársaknak, a médiának, a kulturális determinációnak, de kiemelten meghatározó az intézményi nevelés: az óvodai és iskolai fejlesztő tevékenység - beleértve a speciális zeneiskolai képzést is. E környezeti tényezők mellett más, az egyénhez kötődő összetevők is befolyásolják a zenei tehetség kibontakozását: az intelligencia, a kreativitás, bizonyos személyiségtényezők, a személy biológiai neme, ezekről is tájékozódhat az olvasó ebben a fejezetben.
- A negyedik fejezetben azok a fejlődési modellek kerülnek bemutatásra, amelyek a zenei tehetség kibontakoztatásában meghatározóak. Mindegyik más-más utat jelöl meg, de komplex felhasználással biztos támpontul szolgálnak a gyakorlati munka sikereihez. Ezek a modellek egyfelől pszichológiai indíttatásúak, másfelől a zenepedagógia termései.

- Az ötödik fejezet a zenei tehetség és képességek kibontakoztatásának tisztán gyakorlati aspektusait veszi bonckés alá. Itt tájékozódhat az olvasó a tehetségesek differenciált fejlesztésének főbb problémáiról, s a gazdagítás és gyorsítás eszközei is bemutatásra kerülnek. Részletes elemzés alá veszik a szerzők a motiváció pedagógiai eszközszerét, különös tekintettel a zenei nevelésben betöltött szerepére.
- Az utolsó fejezetben - amely nem véletlenül a legterjedelmesebb - az egyes zenei képességek fejlődésének és fejlesztésének átfogó elemzése történik. A szisztematikus áttekintésben olvashatnak a zenei észlelés, az éneklési képesség, a zenei memória, a zenei írás-olvasás, valamint a zeneértés, zenei kifejezőképesség fejlesztési lehetőségeiről. Különös értéke ennek a fejezetnek, hogy a szerzők saját vizsgálataik alapján konkrét mérőeszközöket is kapnak a szakemberek az alsó tagozatos tanulók ezen képességeinek méréséhez. E fejezet az alapvető zenei képességek kapcsolatrendszerének elemzésével zárul.

Már e vázlatos áttekintés is jelzi, hogy a könyv átfogja az iskolai zenei tehetség és képességfejlesztés egész rendszerét az azonosítástól a konkrét fejlesztő módszerekig, mind az elméleti szakemberek, mind a gyakorló pedagógusoknak adva tájékozódási pontokat.